

debele hraste, smreke, bore je lomilo in ruvalo kakor palčice, kaj pa šele ubogi sadonastniki, ki so bili težko obloženi. V desetih minutah je naš ubogi sadjar bil ob vse, dreve zruvano in polomljeno, sadje pa posuto po tleh na debelo, vinogradi pomandrani v tla, potolčeni od toče, ter uničeni za več let. Najhujše so prizadele Gomile in Grajenšak ter delno Krčevine, kjer je vse uničeno od toče, od viharja vse polomljeno in zruvano, celo več streh je vihar odnesel. Pa še ni bilo dovolj. Kar je še ostalo ta dan, to je še pa vzelo pozneje, ko je zopet, med hudo nevihto padala četrt ure debela toča s strašnim nalivom. Žalostno in obupano ogleduje sedaj naše marljivo ljudstvo svoje razdrapane domove ter pomandrana polja in vinograde in se vprašuje, kje sedaj vzeti denar za davke, za obutev, za obleko ter za popravilo hiš! V prejšnjih letih so ob podobnih nesrečah prišli pogledat nesrečo postanci, da so se zavzeli na višjih mestih, danes pa ni nikogar, da bi se potegnil za ubogega kmeta.

Sv. Martin pri Vurbergu. Tiho in mirno, brez zunanjih svečanosti, je praznovala župnija sv. Martina 140letnico svoje ustanovitve. Leta 1792 je bila namreč prejšnja šentpeterska podružnica povzdignjena v župnijo. 11 duhovnikov je v teku 140 let paslo tamošnje ovčice. Prvi, ki še dandanes živi v ljudskih dušah, je bil Franc Koren. Rojen pri Sv. Petru pri Mariboru, je obhajal leta 1815 pri Sv. Martinu zlato mašo in končno istotam umrl leta 1820. Sledil mu je za kratko časa Spesič Mihael od Sv. Miklavža pri Ormožu, ki je pozneje postal nadžupnik v Hočah in je tam tudi pokopan. A že leta 1826 je prevzel župnijo Jakob Markovič in jo vodil do svoje smrti leta 1841. Zopet mu je za malo časa sledil Jeklevič Anton iz Podzemlja na Kranjskem, ki se je kot vpokojenec naselil v Selnici ob Dravi in je tam tudi pokopan. Sledil mu je Zorman Gregor od Sv. Trojice v Slov. gor. Župnijo je vodil 6 let, od leta 1849 do l. 1855, na kar mu je sledil Franc Mihelič, ki je bil rojen na Vurbergu leta 1802 in je umrl kot župnik pri Sv. Martinu dne 6. dec. 1867. Miheliču sta sledila Povše Matija iz Ormoža in Viher Filip iz Frama. Obeh se še ljudstvo spominja. Njima je pa sledil sedanji župnik, vlč. g. Anton Lajšček. In ko obhaja župnija 140letnico, obhaja njen dušni pastir 40letnico, kar je stopil pred oltar Gospodov. V vrsti naštetih dušnih pastirjev je zadnji, a po zaslugah, ki si jih je pridobil za svojo župnijo, častno zastopa svoje prednike. Njegova skromnost ne pripušča, da o njegovem delovanju sliši širna javnost, zato mu na tem mestu le samo želimo, da posnema svojega davnega prednika Franca Korena in čez 10 let obhaja pri Sv. Martinu svojo zlato sveto mašo. Dal Bog!

Sv. Trojica v Slov. gor. Vreme se je po zadnjih deževjih že močno ohladilo. Res je sicer, da so dnevi še zmiraj prav topli, celo vroči, vendar so pa noči postale že občutno mrzle. — Našega g. kaplana so v prejšnjem mesecu pri kraljevi banski upravi v Ljubljani obsojili na 120 Din kazni ali dva dni kajhe, ker je bil pri lanskih novembarskih volitvah premalo pridlen. Prav enaki pözdrav je dobil iz bele Ljubljane tudi g. Reček. Še hujši šnofec pa je dobil istočasno neki znani rodoljub iz ene naših sosednjih župnij, ki so mu v beli Ljubljani naložili celo 500 Din kazni, ali pa mora za 10 dni iti jest ričet. Pa smo Trojičani radi priidni, pa smo še vse premalo.

Sv. Vid pri Ptuj. V nedeljo dne 25. septembra praznujemo 400letnico turške nesreče s

slovesno službo božjo predpoldne, popoldne po večernici pa v Slomškovi domu s pevsko prireditvijo. Uljudno vabimo!

Frankolovo. Zavoljo pomanjkanja duhovnikov in zavoljo Slomškove proslave, ki se vrši v nedeljo dne 25. septembra t. l. v Vojniku za celo novocerkovsko dekanijo, bo letos na shod na kvaterno nedeljo dne 25. septembra pri podružnici presv. Trojice na Gojki le ena sv. maša s pridigo ob 10. uri predpoldne.

Ponikva. Tudi pri nas toži vse o krizi in suši. Prizadeti so zlasti kmetje po hribih, kjer je suša uničila travnike in njive. Tudi vodo morajo nekateri od daleč nositi in voziti. Celo vas Ponikva, ki ima novozgrajen vodovod, trpi za pomanjkanjem vode. Suša tudi vodovodnim izvirom ni prizanesla. — Najnovejša je pa nagla smrt mlade gospodinje na Tičevem Neže Berglez. Dne 16. septembra popoldne je prišla iz poljskega dela domov, kjer jo je zadela možganska kap. Zapuščala dva majhna otročička. Pokopali smo jo v soboto ob velikem in splošnem žalovanju.

Šmarje pri Jelšah. Grozdje nam v tej izredno vroči jeseni silno lepo zori in je upati na kar najboljši pridelek, da bi nam ga le poleg sršenov, os in muh tudi človeški tatovi pri miru pustili. — Na novo smo si v Katoliškem domu v letošnji zimi svoj oder preuredili in na zelo trdno podlago položili. Dosedaj pa smo se mučili z dozidavo prostornih prostorov za garderobo in knjižnico, za odborove seje, pevske in glashbene vaje ter za manjše poučne shode. Na Slomškovo nedeljo popoldne nameravamo vse to slovesno blagosloviti in našemu Prosvetnemu društvu kot dar izročiti. Ob tej priliki bo tudi slavnostna akademija z deklamiranjem in prepevanjem Slomškovih pesmic, z nagovorom o našem največjem verskem in narodnem buditelju in vzgojitelju in pa igra domačih deklet. Obeta se nam tedaj res prav lepa in pomenljiva proslava 70letnice Slomškove smrti. Pa bo tudi prav tako; saj je slavljeni služabnik božji naš rojak iz Sloma na Ponikvi.

Šmarje pri Jelšah. Pameten bodi, tako so nas starši učili nekda. Pametno je sodil naš dopisnik v zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« o naših fantih z besedo: »Nož in pa fantovski ponos pač ne sodita skupaj!« Saj nož ni znamenje ne moči in ne poguma, ampak znak strahopetnosti in roparske krvoločnosti. Vsaj v naši dekaniji so se tega pravila pošteno vzgojeni fantje dozda in že dolgo vrsto let prav pridno držali, ko o kakih pokoljih pač niti slišati ni bilo. Sedaj pa bi naj naenkrat pozabili na Slomškov opomin, da jim je Bog izročil trojno premoženje, naj ga rabijo staršem v ponos, domovini v korist in Bogu v čast, in sicer zdravo telo, dobro glavo in pošteno srce! Nož naj le ostane mesarju kot potrebno orodje, fantu pa Bog daj in ohrani trdo zdravje in veselo srce, ki sta več vredna ko vse zlato in sta boljše kakor polne skrinje zakladov. Toda kaj pomaga moja svaritev in moje poučevanje, ko pa surovi

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, zapeka, gniloba v črevesu, žlečnat okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blede barva obraza izginejo čisto po večkratni uporabi naravne »**Franz Josefove grančice**« s tem, da jo izpijemo kozarec, predno ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »**Franz Josefova vodo**« toplo priporočati kot v te namene služee domače zdravilo. »**Franz Josefova grančica**« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špece-rijskih trgovinah.

prijatelji noža ne vzamejo v roke poštenega lista in tudi med pridigo zunaj cerkve ostajajo! Pomagalo bi, če bi se dobri fantje po Slomškovem zgledu za svoje tovariše pobrigali in jih k dobremu napeljevali, in želeli bi bilo, da se uresniči nasvet zadnjega »Slovenskega Gospodarja«: »Treba bo fantovskih organizacij za oliko srca in za boj proti neizmernemu zavzivanju alkohola ter proti ne-spametni uporabi noža« in ne bo več treba toliko zagovarjanja naukov in kazni pred sodišči.

Jantar – bogastvo morja.

Jantar! Dragocenost, ki takorekoč raste v morskem pesku. Največja ležišča teh draguljev so na obali Baltičkega morja.

Kako je nastal jantar?

V sivi davnini so tam, kjer danes valove valovi Baltičkega morja, rasli ogromni jelovi gozdovi. Kakor menijo zemljioslovci, pa je te gozdove v takozvani terciarni dobi zagrnilo morje in vse rastlinstvo se je pogreznilo v morskoglobočino, jelove gozdove je zasul fini morski pesek. Kar je od teh jelovih gozdov še ostalo, to je jantar, ki ga ljudje poznajo že tisočletja. Jantar ni namreč nič drugega, kakor strnjena jelova smola. Jelka, ki je kje načeta, izceja iz sebe smolnat sok, ki teče po drevesu na tla in se tu strdi. Čezenj pada iglasto listje, na to se zopet cedi smola itd. V teku sto- in tisočletij so se nabrale na tleh cele plasti smole v kroglicah in palčicah. Ko je morje zagrnilo gozdove, je drevje hitro segnilo, smolnate plasti pa so se ohranile ter od tisočletja in tisočletja postajale bolj trde. Ker pa je smola razmeroma lahka, so jo morski valovi metali na obrežje. Danes dobivajo jantar v modrosivem ilovnatem pesku, v takozvani: modri prsti. Ta prst je kake tri metre debela ter pričinja že nekaj metrov pod morskim dnem, na obrežju pa so jo našli 5 m pod morsko gladino. Ker je obrežje skoraj povsod več ko 20 m visoko nad morjem, je najti plast, v kateri se skriva jantar šele v globočini 30 metrov.

Barva in oblika jantarja.

Jantar ima različne barve: je rumen in rjavkast, prozoren in nekako zastrt. Ribiči, ki iščejo jantar, pravijo jantarju, ki ni prozoren, da je »barva kislega zelja«. Velike kose jantarja obdelajo takoj, male kroglice pa poprej segrejejo, in jih potem stisnejo več skupaj v en kos, katerega potem obdelajo. — Strokovnjaki seve cenijo naravni jantar bolj. Redko kedaj dobijo jantar v taki obliki, kakršnega je napravila narava že na drevesu. To so podolgaste raztegnjene, veliki kaplji podobne male kroglice, ki dokazujejo, kako je smola počasi lezla iz ranjenega drevesa. Dobiti pa je tudi prave kapljice in tudi cele kose, ki so se strdili in so se sprijeli na tleh. V teh velikih kosih je lahko razločiti posamezne kapljice.

Jantar – rastlinstvo in žuželke.

Najbolj zanimivo pri jantarju je, da nam vsaj v malem pokaže kos nekda-

njosti potopljenih gozdov. Ko je smola padla na tla, se je je oprijelo marsikaj, ali žuželke ali igle jelk ali kaka druga stvar. Zato najdemo danes v jantaru živiljske oblike iz davne preteklosti, kar učenjakom služi za proučevanje. Iz teh jantarskih vsebin so naravoslovci dognali, kakšno rastlinstvo in živalstvo je bilo tedaj na zemlji. Žuželke tistega časa so bile prav take, kakršne so dandanašnje, rastlinstvo pa je bilo tako, kakršno se danes nahaja v bolj južnih krajih. Na bregovih Baltiškega morja je torej pred mnogo tisoč leti vladalo južno podnebje. Dognali so, da so poleg jelovega in listnega drevja rastle ob Baltiškem morju tudi palme, ciprese, magnolije in cimet.

Jantar v starem veku.

Jantar so poznali že Grki in so ga imenovali »elektron«. Dobivali so ga pa prav tako na baltiški obali, kakor ga dobivajo danes. Že pred 2000 leti so v teh krajih ljudje nabirali jantar in ga prodajali daleč proti jugu, bodisi po trgovskih potih, ki so vodili po suhem, ali pa so ga vozili drzni feničanski mornarji v majhnih ladjicah iz Baltika okrog vse Evrope skozi Gibraltar, Sredozemsko morje na Grško in v Egipt. V vseh starinskih grobiščih dobimo okraske iz jantara.

Pridobivanje.

Kako dobivajo jantar? Najboljša »žetev« za jantar je v dneh po hudih viharjih, ko so morski valovi že več dni bičali zemljo in raznesli mehko morsko dno, so odprli tudi takozvano »modro plast« pod morskim dnom ter prinesli na površje jantar, ki so ga vrgli na obrežni pesek. Ko se valovi zopet poležejo, hite prebivalci na obrežje in iščejo jantar. Pri tem marsikdo, ki mu je sreča mila, zasluži velike svote. Ribiči veslajo z dolgimi mrežami na morje in love tudi morske rastline, med katere so se vjele jantarjeve kroglice. Morske rastline, ki nosijo s seboj jantar, spoznajo ribiči po modrikasti barvi, katero so dobile rastline od modre prsti. Taki dnevi so za prebivalce tega morskega obrežja dnevi sreče. To, kar so nalovili, imenujejo »blagoslov obrežja«. Na obalo pa ne priplavajo vsi koši jantara, ki ga je morje dvignilo izpod morskih tal, ampak marsikak kos pade nazaj na dno, kjer obleži v morskem pesku. Kadar je ob mirnem vremenu voda tako čista, da je videti ne pregloboko dno, ribiči lahko opazijo na dnu rumeni kamen, ki se razločno loči od belega peska. Kadar ribiči kaj takega opazijo, brž prihite z dolgimi mrežami in črpajo dragocenosti z morskega dna. Včasih tudi potapljači iščejo jantar na morskem dnu, vendar se to manj izplača.

Gagat.

Poleg jantara je še en kamen, ki je nastal iz drevesnih snovi, to je gagat. Je popolnoma črn kakor oglje ter zgoščenemu premogu podoben. Dobivajo ga pred vsem na Angleškem, kjer ga predelujejo za žalne okraske. Je težji kot jantar in tudi trši, je pa krhek tako kot jantar. Če ti jantar ali gagat pa-

de na tla, se razbije. Zato je treba na te vrste dragih kamnov prav posebno paziti.

Vprašanja in odgovori.

B. K. v S. Posestvo so mi pri zapuščinski razpravi previsoko cenili, kaj naj ukrenem proti? — Drugega ne morete, kot dati izjavo, da pod takimi pogoji vi poslasta ne prevzamete, naj ga kdo drugi od vaših. Glede ostalega govorite z odvetnikom, ki vam bo že pomagal.

L. B. v R. Ali sem kot oče devetih otrok prost kuluka? — Ne.

J. Z. v S. Kje lahko kupim pšenico? — Koliko je kmetov, ki jo imajo na prodaj! Pa vi ne veste za njega, oni ne za vas. Ako hočete, pišite Gospodarski zvezi v Ljubljani.

J. B. v Št. J. Ali imam kot oče devet otrok pravico do zmanjšanja taks na gozdarski šoli? — Ne. Zapomni si vsi, da so zaradi devetih otrok davka prosti, da so samo državnega davka prosti, vse drugo pa morajo plačati.

P. D. v G. Nas je sedem porokov, kako da sedaj samo mene toži hranilnica ali moram vse samo jaz plačati in višji znesek, kakor sem podpisal? — Glede vašega poročstva vam lahko damo pojasnilo: Vi ste podpisali zadolžnico, je vseeno, če ste jo zadnji, ker jamčite nerazdelno, to je, da eden plača vse, če drugi nimajo. Podpisali ste tudi, da ste porok ne le za glavnico, ampak tudi za obresti in stroške. Zato je svota narastla. Vaši soporoki so postali med tem nemanj, eni tako, drugi drugače. Ako prenosil v zemljiški knjigi niso že 6 mesecev stari, jih lahko izpodbijate. Poleg tega zahtevajte, da kupnina za poslasto, na katerem je bil dolg vknjižen, doseže tako visoko, kot je dolg, potem morda vas ne bo zadelo plačilo, sicer pa morate vse plačati. Imate pa, če ste vi plačali, pravico, proti vsakemu soporoku vložiti tožbo na povračilo. Tako tožbo vam more sestaviti dober odvetnik.

F. K. v Sv. B. Ali smem imeti dve obrtni delavnici? — Seveda smete! Prijaviti morate novo v novem kraju kot podružnico in pomočnika kot poslovojo.

H. V. v P. Kdaj bo žrebanje srečk katedra le v Beogradu? — Dne 20. septembra 1932.

St. J. v B. Brezposelen kovaški pomočnik išče službo. — To morate dati v inseratni del. Uredništvo službe ne posreduje, naročite inserat pri upravi lista.

J. H. v S. Neka oseba nam kali vodo z nesnago. Kaj naj napravimo? — Opozorite jo, bo vendar toliko obzirna, da pranje ne spada k pitni vodi. Ako ne, javite zadevo občini, ker je studenec za vso okolico.

G. H. v S. Imam izgovorjen prevžitek, pa ga ne da. Kako ga dobim? — Treba je izterjati kot kak drug dolg. Ako ne, je treba tožiti!

M. O. v L. Ali je zakupnik lova dolžen plačati odškodnino za škodo po zajcih? — Škodo morate takoj prijaviti njemu in občini, da jo ceni, nato šele lahko dobite odškodnino.

Nova knjiga.

»Slomšek naš duhovni vrtnar« je naslov knjižici, ki je pravkar izšla. Napisal jo je Etbin Boje, založila Leonova družba v Ljub-

je poceni, ako se nabavi direktno iz tovarne; radi tega pišite takoj po novi, veliki cenik

tovarni perila

Stermecki

Celje št. 24

kjer najdete za moške srajce po 22, 26 in 28 Din, hlače 16, 19 in 22 Din; za dame hlače 16, 23 in 30 Din, kombinirane 34, 40 in 46 Din in vse drugo perilo.

Cene globoko znižane! Izbira ogromna! Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

ljani. Dobi se že tudi v Mariboru v knjigarnah Tiskarne sv. Cirila za ceno 12 dinarjev. Knjižica bo dobro služila vsem, ki se za Slomška zanimajo zlasti iz vzgojnega, a tudi iz osebnostnega stališča. Knjigo toplo priporočamo!

Raznoterosti.

V današnjih časih morski roparji na Črnem morju. Časopisje iz Bukarešte poroča o holandskem parniku »Galilese«, ki je postal na vožnji po Črnem morju plen morskih roparjev, ki ogrožajo že nekaj dni obalo in manjša pristanišča. Do sedaj se ni posrečilo dognati, odkod so lopovi in kje se skrivajo. Skrivališče bo gotovo na enem izmed otokov v Črnem morju, kjer bode težavno bandite izslediti, kaj se le predpiti in jih iztrebiti. Mož od pasadke holandske ladje je podal o napadu take zanimiv opis: »Stali smo pred Constanza, da bi zapeljali v jutro v luko. Ne daleč od nas so čakale zasidrane še druge ladje na vzhod solca. Krog 12 ure v noči, bilo je temno kot v rogu, smo slišali v naše kabine trkanje ter krič. Predno smo se zavedli, kako in kaj, udere k nam par ljudi, maske na obrazih in samokrese v rokah. Kaj smo hoteli učiniti? Tolovaji so nam veleli molk in so nas napodili v majhno kamro. Z oficirji so postopali ravno tako. Eden je počakal pred vrati kamre in grozil, da bo takoj streljal, ako bi se kateri drznil ganiti ali celo kričati. — Brez dvoma: presenetili so nas. Po